

**DEVELOPING CRITERIA FOR
ASSESSING THE QUALITY OF HUMAN
RESOURCES SERVING GREEN GROWTH
IN CULTIVATION ACTIVITIES:
APPLYING TO THE COASTAL
TERRITORY OF HA TINH PROVINCE**

Tran Thi Tuyet

*Institute of Human Geography, Vietnam Academy
of Social Sciences, Hanoi city, Vietnam*

Corresponding author Tran Thi Tuyet,

e-mail: trantuyet.iesd@gmail.com

Received December 15, 2023.

Revised January 19, 2024.

Accepted February 13, 2024.

Abstract. The quality of human resources plays an important role in implementing green growth in cultivation activities, affecting the ability to transform production methods and access to science and technology. An instrumental approach to enhancing the caliber of human resources involves evaluating their contribution to green growth in cultivation activities through the application of criteria of green production methods. This research has clarified specific aspects of green growth and the quality of human resources serving green growth in cultivation activities from documents of domestic and international organizations. Therefore, it proposes criteria for assessing the quality of human resources serving green growth in cultivation activities with the evaluation object being farmers who are direct labor, in which focuses on the elements of knowledge, skills, and attitudes of these human resources.

Keywords: Green Growth, Cultivation, human resource, human resource quality.

1. Mở đầu

Tăng trưởng xanh (TTX) là sự tăng trưởng dựa vào quá trình điều chỉnh mô hình tăng trưởng, tái cơ cấu hoạt động kinh tế nhằm nâng cao hiệu quả, sức cạnh tranh của nền kinh tế; đồng thời, sử dụng hiệu quả tài nguyên, bảo vệ môi trường và đảm bảo sự công bằng xã hội. Do đó, TTX được xem là cơ sở cho sự tăng trưởng bền vững và tạo ra các cơ hội phát triển mới [1].

**XÂY DỰNG TIÊU CHÍ ĐÁNH GIÁ
CHẤT LƯỢNG NHÂN LỰC PHỤC VỤ
TĂNG TRƯỞNG XANH TRONG HOẠT
ĐỘNG TRỒNG TRỌT: ÁP DỤNG CHO
LÃNH THỔ VEN BIỂN TỈNH HÀ TĨNH**

Trần Thị Tuyết

Viện Địa lí Nhân văn, Viện Hàn lâm Khoa học

Xã hội Việt Nam, Hà Nội, Việt Nam

Tác giả liên hệ: Trần Thị Tuyết,

e-mail: trantuyet.iesd@gmail.com

Ngày nhận bài: 15/12/2023.

Ngày sửa bài: 19/1/2024.

Ngày nhận đăng: 13/2/2024.

Tóm tắt. Chất lượng nhân lực có vai trò quan trọng trong quá trình thực hiện tăng trưởng xanh, ảnh hưởng đến khả năng chuyển đổi phương thức sản xuất và tiếp cận khoa học công nghệ trong hoạt động trồng trọt. Một trong những công cụ để nâng cao chất lượng nhân lực là đánh giá chất lượng nhân lực phục vụ tăng trưởng xanh trong hoạt động trồng trọt dựa trên các tiêu chí đạt được của phương thức sản xuất xanh. Nghiên cứu này, tập trung làm rõ một số nội dung về tăng trưởng xanh, chất lượng nhân lực phục vụ tăng trưởng xanh trong hoạt động trồng trọt trên cơ sở tư liệu của các tổ chức trong và ngoài nước; từ đó, đề xuất các tiêu chí đánh giá chất lượng nhân lực phục vụ tăng trưởng xanh trong hoạt động trồng trọt với đối tượng được đánh giá là nông dân – những người lao động tham gia trực tiếp vào hoạt động trồng trọt, trong đó, tập trung vào đánh giá các thành tố về kiến thức, kỹ năng, thái độ của nhân lực.

Từ khóa: Tăng trưởng xanh, trồng trọt, nhân lực, chất lượng nhân lực, tiêu chí đánh giá.

Đối với hoạt động trồng trọt, TTX là một giải pháp hiệu quả trong phát triển, vừa đảm bảo mục tiêu tăng trưởng kinh tế nông nghiệp, vừa bảo vệ môi trường, sinh thái thông qua áp dụng các tiêu chuẩn sản xuất xanh, sạch, an toàn. Để thực hiện được mục tiêu này, đòi hỏi ngành nông nghiệp phải có những chiến lược đầu tư để từng bước thay đổi mô hình sản xuất theo hướng thân thiện với môi trường. Một trong những giải pháp đầu tư có tính nền tảng là nâng cao chất lượng nhân lực đáp ứng được yêu cầu của TTX. Tuy nhiên, để đầu tư hiệu quả, tạo chuyển biến trong chất lượng và thực hành tốt trong sản xuất xanh, cần thiết phải dựa trên cơ sở các kết quả đánh giá chất lượng nhân lực với các tiêu chí hợp lý, đáp ứng được các tiêu chuẩn về sản xuất xanh đã được các cơ quan quản lý công nhận và hướng dẫn. Đây chính là cơ sở để các chủ thể có giải pháp nâng cao năng lực của người lao động và lựa chọn phương thức sản xuất xanh phù hợp, nhất là trong bối cảnh thực hiện Kế hoạch hành động thực hiện Chiến lược thúc đẩy TTX trong nông nghiệp Việt Nam giai đoạn 2021-2030 theo Quyết định số 3444/QĐ-BNN-KH ngày 12/9/2022 với mục tiêu phát triển nông nghiệp theo hướng sinh thái, hữu cơ, tuần hoàn, phát thải các-bon thấp nhằm nâng cao chất lượng tăng trưởng, giá trị gia tăng, năng lực cạnh tranh và phát triển bền vững; giảm ô nhiễm môi trường nông nghiệp, nông thôn, sử dụng hiệu quả và tiết kiệm năng lượng, tái nguyên thiên nhiên hướng đến nền kinh tế trung hòa các bon vào năm 2050. Đồng thời, khắc phục hạn chế về nhận thức và ứng dụng khoa học công nghệ vào sản xuất của cán bộ quản lý, người sản xuất do thiếu các kỹ năng, kiến thức trong thực hiện quy trình sản xuất xanh, tuần hoàn nên hoạt động diễn ra tự phát, chưa tạo động lực cho quá trình chuyển đổi [2-8].

Quan tâm nghiên cứu về xây dựng tiêu chí đánh giá chất lượng nhân lực đã được các cơ quan, các nhà khoa học nghiên cứu cho một số lĩnh vực và qui mô lãnh thổ khác nhau. Tổng cục Thống kê hàng năm đã tiến hành điều tra chất lượng lao động thông qua chỉ số về lực lượng lao động đã qua đào tạo, từ đó khái quát về thực trạng nhân lực – lao động theo đơn vị hành chính và theo khu vực sản xuất. Các nghiên cứu về xây dựng tiêu chí đánh giá chất lượng nhân lực cho phát triển các tổ chức/ngành đáp ứng yêu cầu công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước đều cho rằng: Để có thể thực hiện quá trình phát triển nguồn nhân lực chất lượng cao cần thiết phải hệ thống hóa được các tiêu chí đánh giá, gồm tiêu chí đánh giá tổng hợp và các tiêu chí cụ thể [9-10]. Tùy thuộc vào từng mục tiêu hướng tới sẽ có các tiêu chí đánh giá nhân lực khác nhau, nhưng tựu chung tập trung vào các tiêu chí thể lực, trí lực, kiến thức – kỹ năng – tâm lực [11-14]. Các nghiên cứu đều chỉ ra vai trò quan trọng của đánh giá chất lượng nhân lực dựa trên các tiêu chí phù hợp với từng giai đoạn, từng ngành/lĩnh vực khác nhau, nhất là trong bối cảnh thực hiện các giải pháp hướng đến mục tiêu phát triển bền vững, trong đó có thực hiện TTX trong hoạt động trồng trọt.

Bài viết tập trung vào xây dựng các tiêu chí đánh giá chất lượng nhân lực đáp ứng yêu cầu TTX trong hoạt động trồng trọt, tập trung vào các thành tố: kiến thức, kỹ năng và thái độ của nhân lực với nguyên tắc và các bước xây dựng tiêu chí hợp lý và đối tượng đánh giá là nông dân – những người lao động tham gia trực tiếp vào hoạt động trồng trọt.

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Một số nội dung lý thuyết

2.1.1. Các khái niệm liên quan đến chất lượng nhân lực phục vụ tăng trưởng xanh trong hoạt động trồng trọt

Tăng trưởng xanh trong nông nghiệp

TTX trong hoạt động trồng trọt là quá trình tăng trưởng đảm bảo tính hài hòa giữa lợi ích kinh tế và khả năng chịu tải của môi trường, tức duy trì được năng lực của hệ sinh thái nông nghiệp; có thể tiếp cận từ quan điểm 3P (People – Planet – Profit) đề cập đến việc xác lập vai trò của con người trong lựa chọn phương thức sản xuất – tiêu dùng phù hợp để duy trì các nguồn vốn, tài sản tự nhiên của hệ thống sinh thái nông nghiệp; duy trì hiệu quả kinh tế, đảm bảo yêu cầu

nâng cao mức sống và xóa đói giảm nghèo bằng các giải pháp cải thiện năng lực quản lí, hỗ trợ chính sách, đổi mới công nghệ xanh [1], [14-16].

TTX trong ngành nông nghiệp được thực hiện thông qua cải tổ hệ thống canh tác dựa vào tiếp cận các phương pháp thực hành canh tác tốt với áp dụng công nghệ cơ giới hóa, nhờ đó năng suất nông nghiệp có thể được tăng lên bằng cách: (i) Thay thế sức mạnh thể chất bằng máy móc và năng lượng nhiên liệu hóa thạch; (ii) Cho phép canh tác diện tích đất canh tác lớn hơn trong thời gian ngắn hơn; (iii) Chủ động nước tưới để nông dân có thể kéo dài thời gian trồng trọt. Đặc biệt, với sự ra đời của công nghệ nano, có thể giúp ngành nông nghiệp thực phẩm sản xuất bền vững, giảm tác động môi trường của các hoạt động nông nghiệp [1], [15], [17-18].

TTX trong nông nghiệp cần có sự kết hợp giữa hiệu lực của chính sách và các giá trị xã hội phù hợp để thực hiện tăng trưởng kinh tế nông nghiệp bền vững. Điều này liên quan đến nguồn lực đầu tư để tạo động lực chuyển đổi, trong đó, đầu tư hình thành đội ngũ nhân lực có chất lượng, có khả năng chuyển đổi phương thức canh tác là yếu tố then chốt. Các chính sách phát triển chất lượng nhân lực đáp ứng yêu cầu TTX được triển khai hiệu quả sẽ tránh được “nút thắt cổ chai” đối với đầu tư, tạo thuận lợi cho quá trình chuyển đổi của người lao động [19-21].

Hình 1. Chuyển đổi sang mô hình tăng trưởng xanh [15]

Chất lượng nhân lực phục vụ tăng trưởng xanh trong hoạt động trồng trọt

Nhân lực là sức người, là toàn bộ khả năng về thể lực và trí lực của con người được vận dụng trong quá trình lao động sản xuất [22,23]. Nhân lực được tiếp cận như nguồn lực trong mỗi con người, một thành tố của quá trình sản xuất. Hay nói cách khác, nhân lực là đối tượng trực tiếp tham gia vào các hoạt động sản xuất để tạo ra sản phẩm cho xã hội. Chất lượng nhân lực là mức độ của một tập hợp các đặc tính vốn có đáp ứng yêu cầu phát triển; được phản ánh qua năng lực của mỗi cá nhân và những đòi hỏi của công việc với sự kết hợp của 3 nhóm chủ yếu: kiến thức, kĩ năng và thái độ.

Năng lực của mỗi cá nhân ảnh hưởng đến khả năng tiếp cận các nguồn lực (đầu vào và dịch vụ tốt), góp phần tăng năng suất, mở rộng khối lượng sản xuất, cải thiện điều kiện làm việc và nâng cao chất lượng sản phẩm. Điều kiện quan trọng để nâng cao thu nhập, tạo nhiều việc làm, môi trường làm việc; đồng thời, bảo vệ tài nguyên thiên nhiên tốt hơn, thay đổi hành vi và tăng trưởng kinh tế toàn diện [19, 24,25,26].

Đối với mục tiêu TTX trong hoạt động trồng trọt, nhân lực phải đáp ứng được các kĩ năng, kiến thức, thái độ để chuyển đổi phương thức sản xuất theo hướng xanh, tức có đủ trình độ, phương pháp nắm bắt và xử lí tốt các tình huống xảy ra trong quá trình canh tác xanh. Điều này có nghĩa người lao động phải có trình độ kiến thức để áp dụng các mô hình sản xuất nông nghiệp xanh và sử dụng tốt các thiết bị nông nghiệp kĩ thuật hiện đại; qua đó, gia tăng năng suất nông nghiệp và thu nhập.

2.1.2. Tiêu chí đánh giá chất lượng nhân lực phục vụ tăng trưởng xanh trong hoạt động trồng trọt

Quan niệm về tiêu chí đánh giá

Tiêu chí là tính chất, dấu hiệu làm căn cứ để nhận biết, xếp loại một sự vật, một khái niệm [22]. Tiêu chí đánh giá là công cụ mang tính cơ sở, tính khoa học với các nội dung, yêu cầu mà đối tượng cần đáp ứng để hoàn thành mục tiêu đã đặt ra. Trong đánh giá nhân lực, tùy thuộc vào mục đích đánh giá một cách chính xác để xác định tiêu chí với các chỉ số phù hợp là nền tảng quan trọng để các cấp quản lí có thể đưa ra các quyết định phát triển nhân lực hợp lí.

Đối với hoạt động nông nghiệp, tiêu chí đánh giá chất lượng nhân lực có thể hiểu là tập hợp các điều kiện, đặc trưng, các chỉ số định tính, định lượng làm căn cứ để nhận biết, đánh giá chất lượng nhân lực trên thực tế, yếu tố mang tính quyết định đến thực hiện mục tiêu TTX trong nông nghiệp. Căn cứ xác định tiêu chí đó là năng lực của nhân lực, người lao động đáp ứng được yêu cầu thực hiện các phương thức sản xuất theo hướng xanh, bảo vệ môi trường. Đây là bước đi đầu tiên quan trọng để hướng đến TTX. Bộ công cụ đánh giá dựa trên thang đo mô tả chi tiết theo mức độ, các tiêu chí đánh giá chất lượng nhân lực được sắp xếp theo dạng một bảng biểu hai chiều nhằm đánh giá hệ thống chất lượng nhân lực, hàng ngang thể hiện những nội dung mà nhân lực cần được đánh giá, mỗi hàng tương ứng với một phương diện, được gọi là tiêu chuẩn, dòng đầu tiên của hàng dọc là các chuẩn với các mức độ đánh giá khác nhau.

Cơ sở thiết kế tiêu chí đánh giá

Thứ nhất, dựa vào yêu cầu đạt được của phương thức sản xuất xanh

Chuyển đổi phương thức sản xuất được xem là yêu cầu tất yếu để hướng tới mục tiêu TTX. Ở Việt Nam với sự nỗ lực của các cơ quan quản lí, nhiều bộ công cụ hướng tới sản xuất xanh, bảo vệ môi trường, đảm bảo an toàn sản phẩm trong nông nghiệp đã được ban hành và khuyến khích các tổ chức, người lao động tham gia. Trong bài viết này, chúng tôi sử dụng bộ tiêu chuẩn VietGAP (Vietnamese Good Agricultural Practices), có nghĩa là Thực hành sản xuất nông nghiệp tốt ở Việt Nam do Bộ Nông nghiệp và Phát triển nông thôn ban hành đối với nhóm sản phẩm trồng trọt.

VietGap quy định 4 tiêu chí để đánh giá sản phẩm, gồm: Tiêu chuẩn về kĩ thuật sản xuất, an toàn thực phẩm, môi trường làm việc và truy tìm nguồn gốc sản phẩm. Đây là bộ công cụ kiểm định thực hành tốt đã và đang được nhiều quốc gia trên thế giới áp dụng. Bộ công cụ này là cơ sở để xác định các tiêu chí về kiến thức, kĩ năng mà người lao động cần đáp ứng để thực hành sản xuất xanh. Điều này có nghĩa, để đảm bảo thực hiện tốt các tiêu chí về sản xuất xanh cần thiết phải nâng cao chất lượng nhân lực trực tiếp tham gia vào hoạt động trồng trọt, đảm bảo kiến thức, kĩ năng để thúc đẩy thực hành xanh, làm việc có trách nhiệm với môi trường.

Thứ hai, dựa vào trình độ kiến thức cơ bản của người lao động. Các kiến thức cơ bản được trang bị thông qua quá trình đào tạo, tích lũy của người lao động phản ánh sự hiểu biết, khả năng tiếp thu, vận dụng các kiến thức chuyên môn và tổ chức sản xuất, nhất là trong bối cảnh sự phát triển của khoa học công nghệ nhanh như hiện nay. Công nghệ mới xuất hiện thường xuyên, có thời gian ngắn hơn, đem lại hiệu quả sản xuất cao hơn, ít tác động đến môi trường nhưng đòi hỏi người lao động phải có trình độ nhất định và thường xuyên được tập huấn, bồi dưỡng, cập nhật kiến thức để sử dụng tốt các kĩ thuật và công nghệ mới, hiện đại.

Thứ ba, nhân lực phải đảm bảo có kiến thức và kĩ năng quản lí môi trường, có ý thức bảo vệ môi trường. Năng lực về quản lí môi trường sẽ giúp người lao động tuân thủ nghiêm các quy định của pháp luật về bảo vệ môi trường, có nhận thức và hành vi bảo vệ môi trường phù hợp, qua đó, giảm thiểu các tác động có hại tới môi trường.

2.2. Quy trình xây dựng tiêu chí đánh giá chất lượng nhân lực phục vụ tăng trưởng xanh trong hoạt động trồng trọt

2.2.1. Nguyên tắc xây dựng tiêu chí

Tính pháp lí: Các tiêu chí đánh giá phải đảm bảo đạt được mục tiêu TTX trong hoạt động trồng trọt. Chiến lược thúc đẩy TTX trong nông nghiệp Việt Nam giai đoạn 2021-2030 theo Quyết định số 3444/QĐ-BNN-KH ngày 12/9/2022 đã xác định mục tiêu phát triển nông nghiệp theo hướng sinh thái, hữu cơ, tuần hoàn, phát thải các-bon thấp nhằm nâng cao chất lượng tăng trưởng, giá trị gia tăng, năng lực cạnh tranh và phát triển bền vững; giảm ô nhiễm môi trường nông nghiệp, nông thôn, sử dụng hiệu quả và tiết kiệm năng lượng, tài nguyên thiên nhiên hướng đến nền kinh tế trung hòa các bon vào năm 2050. Do đó, chất lượng nhân lực cần đáp ứng tốt quá trình chuyển đổi phương thức canh tác nông nghiệp thân thiện với môi trường, tích hợp ứng dụng công nghệ mới, thúc đẩy chuyển đổi chuỗi giá trị xanh.

Tính khoa học, hệ thống: Các tiêu chí đánh giá chất lượng nhân lực phục vụ TTX trong hoạt động trồng trọt phải đảm bảo được tính tin cậy, hợp lí trên cơ sở các kết quả nghiên cứu khoa học, khách quan theo quy trình chặt chẽ, nhất quán, bám sát mục tiêu và các nội dung về TTX trong hoạt động trồng trọt. Đảm bảo tính hệ thống, logic trong các mối quan hệ về năng lực của người lao động tham gia trực tiếp hoạt động trồng trọt.

Tính thực tiễn: Việc xây dựng các tiêu chí đánh giá phải gắn với yêu cầu thực tiễn của mục tiêu thực hiện TTX trong nông nghiệp nói chung và hoạt động trồng trọt nói riêng. Đánh giá chất lượng nhân lực cần đảm bảo các yêu cầu: (i) Xác định cụ thể mục tiêu của TTX trong trồng trọt; từ đó, xác định các năng lực tương ứng, phù hợp; (ii) Năng lực phải xuất phát vào những khó khăn, thuận lợi của từng cá nhân; (iii) Cần quan tâm đến các hình thức thể hiện của năng lực cá nhân trong các hoạt động sản xuất từ thực tiễn.

Tính toàn diện: Các tiêu chí đánh giá phải bao phủ được các yêu cầu về năng lực của cá nhân thực hiện quy trình canh tác nông nghiệp, bao gồm kiến thức, kĩ năng, thái độ trong hoạt động sản xuất theo mục tiêu xanh, an toàn.

2.2.2. Các bước xây dựng tiêu chí đánh giá

Bước 1. Phân tích các yêu cầu cần đạt được về năng lực áp dụng phương thức sản xuất xanh: Yêu cầu cần đạt về năng lực áp dụng phương thức sản xuất xanh là kết quả vận dụng các quy định về thực hành trồng trọt tốt, đảm bảo các kiến thức, kĩ năng, thái độ để thực hiện đúng các yêu cầu của từng giai đoạn sản xuất. Để thực hiện được chuyển đổi phương thức sản xuất truyền thống sang phương thức sản xuất xanh đòi hỏi năng lực của cá nhân phải phù hợp. Bởi phương thức sản xuất là sự kết hợp của lực lượng sản xuất và quan hệ sản xuất. Đó là quá trình con người sử dụng những công cụ lao động, tài nguyên thiên nhiên để tác động vào tự nhiên và tạo ra của cải vật chất, phục vụ cho sự tồn tại và phát triển của con người. Đây là yếu tố quyết định, tạo động lực cho sự phát triển của xã hội, góp phần nâng cao hiệu quả kinh tế trên từng đơn vị diện tích canh tác, tăng thu nhập cho người dân.

Bước 2. Xác định nội dung đánh giá: Căn cứ quan trọng để xác định nội dung đánh giá chất lượng nhân lực là các yêu cầu cần đạt về phẩm chất, năng lực đối với mỗi cá nhân tham gia trực tiếp vào hoạt động trồng trọt theo quy trình, phương thức sản xuất xanh.

Bước 3. Xác định tiêu chí đánh giá: Căn cứ vào yêu cầu của các nguyên tắc, nội dung đánh giá đề xuất các tiêu chí đánh giá chất lượng nhân lực phục vụ TTX trong hoạt động trồng trọt. Các tiêu chí này vừa căn cứ đánh giá chất lượng nhân lực, vừa là căn cứ xây dựng chất lượng nhân lực. Tiêu chí đánh giá thể hiện được các yêu cầu cơ bản về năng lực của người lao động để đạt được phương thức sản xuất xanh trong hoạt động trồng trọt. Các tiêu chí được xác định, gồm:

(i) *Nhóm tiêu chí về trình độ văn hóa nói chung,* chia thành các cấp độ: Chưa biết chữ, tốt nghiệp tiểu học, tốt nghiệp trung học cơ sở, tốt nghiệp phổ thông trung học.

(ii) *Nhóm tiêu chí về trình độ chuyên môn:* Trình độ chuyên môn có được nhờ vận dụng một cách hiệu quả kiến thức chuyên môn, kĩ năng và thái độ của nhân lực vào trong quá trình sản xuất xanh. Đây là những thành tố quan trọng nhất của nhân lực, quyết định đến khả năng thành công trong áp dụng phương thức sản xuất hiện đại.

- Kiến thức là những tri thức được sở hữu bởi một cá nhân, có liên quan trực tiếp đến khả năng vận dụng quy trình, kỹ thuật xanh vào hoạt động sản xuất, được xem là yếu tố quan trọng tạo nên chất lượng nhân lực. Đối với tăng trưởng xanh trong hoạt động trồng trọt, mỗi cá nhân tham gia sản xuất phải đáp ứng được 02 nhóm kiến thức về chuyên môn và kiến thức về môi trường.

Bảng 1. Tiêu chí đánh giá về kiến thức của nhân lực phục vụ tăng trưởng xanh trong hoạt động trồng trọt

Thành tố	Tiêu chí	Nội dung
1. Kiến thức chuyên môn	1.1	Kiến thức pháp luật và các quy định của sản xuất nông nghiệp an toàn, bảo vệ môi trường
	1.2	Kiến thức về chọn khu vực sản xuất (không bị ô nhiễm)
	1.3	Kiến thức về chọn đất sản xuất
	1.4	Kiến thức về sử dụng nước tưới
	1.5	Kiến thức về sử dụng phân bón và chất bổ sung
	1.6	Kiến thức về sử dụng thuốc bảo vệ thực vật (BVTV) và hóa chất
	1.7	Thời điểm thu hoạch
	1.8	Kiến thức về quản lý sức khỏe cây trồng
	1.9	Kiến thức về thu hoạch và bảo quản
	1.10	Kiến thức về thị trường
	1.11	An toàn lao động
	1.12	Kiến thức sử dụng các trang thiết bị, dụng cụ
	1.13	Kiến thức về ngoại ngữ để vận hành công nghệ
2. Kiến thức về môi trường	2.1	Kiểm soát dịch hại
	2.2	Tuân thủ các quy định về bảo vệ môi trường
	2.3	Xử lý chất thải và biện pháp hạn chế chất thải có hại tới môi trường

- Kỹ năng là khả năng áp dụng kiến thức và hiểu biết của nhân lực vào hoạt động sản xuất. Kỹ năng của nhân lực được đánh giá dựa trên các thành tố chủ yếu sau: kỹ năng tư duy, kỹ năng sản xuất, kỹ năng xã hội và kỹ năng bảo vệ môi trường.

Bảng 2. Tiêu chí đánh giá về kỹ năng của nhân lực phục vụ tăng trưởng xanh trong hoạt động trồng trọt

Thành tố	Tiêu chí	Nội dung
1. Kỹ năng tư duy	1.1	Nhận thức về hoạt động trồng trọt
	1.2	Nhận thức về sản phẩm đầu ra an toàn
	1.3	Quy trình sản xuất
	1.4	Tự học hỏi và phát triển năng lực
	2.1	Lập kế hoạch, tổ chức, điều hành sản xuất
2. Kỹ năng sản xuất	2.2	Thành thạo trong lựa chọn khu vực sản xuất, chọn đất, chọn nước
	2.3	Thành thạo trong lựa chọn, sử dụng, bảo quản các loại hóa chất, thuốc bảo vệ thực vật và các biện pháp bảo đảm an toàn

	2.4	Bón phân đầy đủ, cân đối, hợp lí
	2.5	Vận hành và sử dụng thành thạo các loại công cụ, thiết bị sản xuất
	2.6	Thành thạo trong lựa chọn, sử dụng phân bón không có chất kích thích, đảm bảo sản phẩm an toàn
	2.7	Thành thạo trong chọn giống, đảm bảo giống khỏe, rõ nguồn gốc
	2.8	Mật độ trồng
	2.9	Thành thạo trong sơ cứu tai nạn lao động, ngộ độc thuốc BVTV
	2.10	Kiểm tra chất lượng nước, sử dụng nước phù hợp với từng giai đoạn
	2.11	Giám sát, nhận biết chất lượng, phân loại sản phẩm
	2.12	Thành thạo trong lựa chọn thời gian thu hoạch, bảo quản.
	2.13	Thích ứng xu hướng tiêu dùng, cải tiến, đổi mới máy móc, thiết bị, cách thức sản xuất để tạo ra sản phẩm an toàn, gia tăng năng suất
	2.14	Có ghi nhật kí sản xuất, sử dụng phân bón và hóa chất
	2.15	Thường xuyên thăm đồng ruộng hàng tuần
3. Kỹ năng xã hội	3.1	Có khả năng đàm phán, bán sản phẩm
	3.2	Tuân thủ tốt quy trình sản xuất đảm bảo an toàn
	3.3	Luôn học hỏi từ những người xung quanh trong sản xuất, đàm phán
	3.4	Làm việc độc lập, phối hợp với đồng nghiệp, hợp tác xã trong sản xuất
4. Kỹ năng bảo vệ môi trường	4.1	Luôn ngăn ngừa sự phát tán khi sử dụng thuốc xử lí, cải tạo môi trường
	4.2	Luôn thu gom và xử lí các loại chất thải
	4.3	Không tái sử dụng các bao bì, thùng chứa phân bón, thuốc bảo vệ thực vật để chứa sản phẩm
	4.4	Luôn ghi chép nhật kí sản xuất, sử dụng thức ăn, các loại thuốc xử lí, cải tạo môi trường

- Ý thức, thái độ của nhân lực phản ánh tâm thế, nhận thức, cách thức hành động đối với công việc, thể hiện khả năng hòa nhập, quyết định đến ý định hành xử theo một cách nhất định. Tiêu chí đánh giá dựa vào 2 thành tố về ý thức, thái độ trong hoạt động sản xuất và thái độ về môi trường và xã hội.

Bảng 3. Tiêu chí đánh giá về ý thức, thái độ của nhân lực phục vụ tăng trưởng xanh trong hoạt động trồng trọt

Thành tố	Tiêu chí	Nội dung
1. Hoạt động sản xuất	1.1	Chủ động có trách nhiệm với công việc
	1.2	Chủ động thực hiện các khuyến cáo về an toàn sản xuất, an toàn thực phẩm của chính quyền địa phương
	1.3	Chấp hành các quy định sử dụng giống, phân bón, hóa chất, trang thiết bị
	1.4	Cố gắng, nỗ lực tìm hiểu về cây trồng để có năng suất tốt
	1.5	Yêu thích công việc đang làm

	1.6	Sẵn sàng thay đổi các loại cây trồng để thích nghi với môi trường và điều kiện thị trường
2. Về môi trường và xã hội	2.1	Có ý thức, trách nhiệm bảo vệ môi trường trong quá trình sản xuất
	2.2	Đấu tranh chống các hành vi gây tổn hại môi trường
	2.3	Trách nhiệm với sản phẩm đầu ra an toàn

Bước 4. Xác định thang đo đánh giá

Áp dụng thang đo Likert 5 mức độ theo trật tự thứ bậc để đánh giá các tiêu chí về kiến thức, kỹ năng, thái độ phản ánh chất lượng nhân lực được xác định ở Bước 3.

Bảng 4. Thang đo Likert 5 mức độ

Ý nghĩa các mức	Mức	Đánh giá chung
1,00-1,80	1	Kém
1,81-2,60	2	Yếu
2,61-3,40	3	Trung bình
3,41-4,20	4	Khá
4,21-5,00	5	Tốt

Mỗi tiêu chí được chọn 01 phương án đúng, phù hợp. Kết quả được tính theo thang đo Likert 5 mức độ, giá trị khoảng cách là = (Maximum - Miximum): $n = (5-1) : 5 = 0,8$.

$$\% \text{phương án A} = \frac{\text{Tổng số người trả lời phương án A}}{\text{Tổng số người trả lời câu hỏi}}$$

Bước 5. Kiểm tra, chỉnh sửa

- Rà soát lại các tiêu chí, mức độ, mô tả về các tiêu chí trong sự đối chiếu với mục tiêu, yêu cầu cần đạt và nội dung đánh giá về chất lượng nhân lực phục vụ tăng trưởng xanh trong nông nghiệp, mà cụ thể là so sánh với các yêu cầu về phương thức sản xuất để đạt tiêu chuẩn VietGAP.

- Xin ý kiến góp ý của chuyên gia: Trên cơ sở rà soát, chuẩn hóa các dữ liệu của từng tiêu chí, thực hiện trao đổi, tham khảo ý kiến của các chuyên gia về lĩnh vực có liên quan; từ đó, lựa chọn, đề xuất bộ công cụ đánh giá chất lượng nhân lực phục vụ tăng trưởng xanh trong trồng trọt phù hợp, đảm bảo độ tin cậy và tính khoa học.

- Chỉnh sửa, hoàn thiện tiêu chí đánh giá.

3. Kết luận

TTX trong hoạt động trồng trọt là một trong những công cụ quan trọng hướng đến mục tiêu phát triển bền vững ngành nông nghiệp, đòi hỏi phải có chiến lược để từng bước thay đổi phương thức sản xuất theo hướng xanh, sạch, an toàn. Một trong những vấn đề quan trọng, bức thiết nhất đang đặt ra trong thời kỳ này là cần phải nâng cao chất lượng nhân lực – yếu tố con người, quyết định đến khả năng chuyên đổi sản xuất từ lạm dụng khai thác tài nguyên và hóa chất trong sản xuất sang tiếp cận khoa học kỹ thuật, cơ giới hóa, sản xuất an toàn với môi trường, sức khỏe con người. Các địa phương và ngành cần xác định tiềm năng, chất lượng nhân lực, xác định thế mạnh để phát triển và điểm yếu để có giải pháp khắc phục, trong đó tập trung vào các yếu tố chất lượng nền tảng ảnh hưởng đến khả năng thay đổi nhận thức và hành vi sản xuất, gồm: Kiến thức, kỹ năng, thái độ.

Trên cơ sở phân tích một số lý thuyết về chất lượng nhân lực phục vụ TTX trong hoạt động trồng trọt, kết hợp với các nguyên tắc xây dựng tiêu chí đánh giá, bài viết đã đề xuất được quy trình xây dựng tiêu chí đánh giá chất lượng nhân lực phục vụ TTX trong hoạt động trồng trọt với 3 nhóm tiêu chí, gồm: Kiến thức, kỹ năng và ý thức, thái độ của nhân lực xác định thang đo đánh

giá các tiêu chí theo thang đo Likert 5 mức độ. Bộ tiêu chí đánh giá chất lượng nhân lực được đề xuất là cơ sở cho các chủ thể xác định được năng lực nội tại về nguồn lực con người để đưa ra các chính sách phù hợp; từ đó, nâng cao chất lượng nhân lực và lựa chọn phương thức, công nghệ sản xuất phù hợp với sự chuyển biến chất lượng nhân lực tại lãnh thổ ven biển tỉnh Hà Tĩnh.

***Ghi chú:** Bài viết là sản phẩm của đề tài cấp Bộ “Phát triển nhân lực để góp phần tăng trưởng xanh trong nông nghiệp vùng ven biển tỉnh Hà Tĩnh”, hợp đồng số 131/HĐKH-KHXH ngày 19/01/2023 của Viện Hàn lâm Khoa học xã hội Việt Nam.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- [1] OECD, 2014. *Towards Green Growth in Southeast Asia*. OECD Green Growth Studies, OECD
- [2] ADB, 2017. *Green Growth Opportunities for Asia*. No. 508, Philippines, ISSN 2313-6537
- [3] Bộ Nông nghiệp và Phát triển nông thôn, 2020. *Báo cáo tổng kết 10 năm thực hiện Kết luận số 53-KL/TW ngày 05/8/2009 của Bộ Chính trị*, Hà Nội.
- [4] Bộ Nông nghiệp và Phát triển nông thôn, 2021. *Báo cáo tổng kết 10 năm thi hành Luật HTX năm 2012 trong lĩnh vực nông nghiệp*, Hà Nội.
- [5] NT Miền, 2021. Phát triển kinh tế tuần hoàn trong nông nghiệp ở Việt Nam: Một số vấn đề đặt ra và khuyến nghị. *Tạp chí Lí luận Chính trị*, số 3. Nguồn: <http://lyluanchinhtri.vn/home/index.php/thuc-tien/item/3575-phat-trien-kinh-te-tuan-hoan-trong-nong-nghiep-o-viet-nam-mot-so-van-de-dat-ra-va-khuyen-nghi.html>
- [6] Tổng cục Thống kê, 2021. *Kết quả Điều tra nông thôn, nông nghiệp giữa kì*, NXB Thống kê, Hà Nội
- [7] Vụ Khoa học - Công nghệ và Môi trường, 2021. *Báo cáo kết quả thực hiện Chương trình phát triển nông nghiệp công nghệ cao*, Hà Nội
- [8] Bộ Nông nghiệp và Phát triển nông thôn, 2022. *Quyết định số 3444/QĐ-BNN-KH ngày 12/9/2022 về Kế hoạch hành động của Bộ Nông nghiệp và Phát triển nông thôn thực hiện Chiến lược quốc gia về TTX giai đoạn 2021-2030*, Hà Nội.
- [9] NK Thanh, 2020. Các tiêu chí đánh giá phát triển nguồn nhân lực chất lượng cao. *Tạp chí Nghiên cứu khoa học công đoàn*, số 20, ISSN: 2354 -1342, tr. 53-58.
- [10] LTB Ngọc, 2019. Xây dựng bộ tiêu chí đánh giá mức độ đáp ứng công việc của sinh viên khối ngành kinh tế trong các doanh nghiệp vừa và nhỏ trên địa bàn tỉnh Sơn La. *Tạp chí khoa học: Khoa học xã hội*, số 17, tr.44-55.
- [11] TN Hải, 2013. Một số nội dung về nguồn nhân lực và phương pháp đánh giá nguồn nhân lực. *Tạp chí Tổ chức Nhà Nước*.
- [12] NTP Nam, 2023. *Phát triển nguồn nhân lực chất lượng cao đáp ứng yêu cầu kinh tế tri thức trên địa bàn thành phố Hồ Chí Minh*. LATS ngành Kinh tế chính trị, Trường Đại học Kinh tế TP.HCM.
- [13] TĐ Thịnh, 2013. Tám yếu tố phát triển nguồn nhân lực chất lượng cao trong thời đại mới. *Tạp chí Kinh tế và Dự báo*, số 10, tr.23-25.
- [14] PT Hạnh, 2019. Phát triển nguồn nhân lực đáp ứng yêu cầu tăng trưởng xanh: bài học kinh nghiệm từ Metro Cebu. *Tạp chí Kinh tế Châu Á Thái Bình Dương*, số 536, tr.79 – 81.
- [15] Chang-Gil K. et al., 2011. *Strategies for Promoting Green Growth in Agriculture and Rural Districts*. Korea Rural Economic Institute.
- [16] Monika S., 2015. Agriculture in the SouthEast Asian Countries Under Globalization. *Studia Ekonomiczne, Zeszyty Naukowe, Uniwersytetu Ekonomicznego Katowicach*, ISSN 2083-8611.

- [17] Adele B., 2015. Green Jobs and Policy Measures for a Sustainable Agriculture. *Agriculture and Agricultural Science Procedia* 8 (2016) 346 – 352, doi: 10.1016/j.aaspro.2016.02.030.
- [18] Armand K. et al., 2019. Green Growth in Agriculture in the European Union: Myth or Reality? *European Research Studies Journal*, Volume XXII, Issue 4, 2019, pp. 35-48.
- [19] Jean-Philippe B. et al., 2022. Digital transition and green growth in Chinese agriculture. *IESEG Working Paper Series 2022 –EQM-01*.
- [20] Jonna P. Estudillo et al., 2023. *Agricultural Development in Asia and Africa*. Springer, ISBN 978-981-19-5541-9.
- [21] Seyni S. et al., 2022. Low-cost Adaptation Options to Support Green Growth in Agriculture. *Water Resources, and Coastal Zones*, DOI: <https://doi.org/10.21203/rs.3.rs-1558592/v1>
- [22] Viện Ngôn ngữ học, 2003. *Từ điển Tiếng Việt*. NXB Đà Nẵng.
- [23] NN Quân, 2009. *Giáo trình quản lý nguồn nhân lực trong tổ chức*. NXB Giáo dục.
- [24] UNDP, 2019. *EU Green Agriculture Initiative in Armenia*. Project Number 00110255/00109283.
- [25] NT Thành, 2008. Đào tạo nguồn nhân lực ICT – Thực trạng và giải pháp. *Tạp chí Khoa học Trường Đại học Sư phạm Hà Nội*, số 8, ISSN 2354-1067, tr. 131-143.
- [26] DT Hương, 2023. Nâng cao hiệu quả đào tạo nghề cho lao động nông thôn góp phần phát triển kinh tế xã hội trên địa bàn huyện Hoàng Su Phì, tỉnh Hà Giang hiện nay. *Tạp chí Khoa học trường Đại học Sư phạm Hà Nội: Khoa học xã hội*, số 68, ISSN 2354-1067, tr. 87-97.